

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

عامل اصلی که به یک ملت اقتدار می‌بخشد، علم است. علم، هم می‌تواند اقتدار اقتصادی ایجاد کند، هم می‌تواند اقتدار سیاسی ایجاد کند، هم می‌تواند آبرو و کرامت ملی برای یک ملت در چشم جهانیان به وجود بیاورد.

یک ملت عالم، دانا، تولید کننده‌ی علم، در چشم جامعه‌ی بین‌المللی و انسانها طبعاً با کرامت است. بیانات مقام معظم رهبری در افطاری با دانشگاهیان

۱۵ مرداد ۱۳۹۲

برنامه

فخرالدین احمدی دانش آشتیانی

وزیر پیشنهادی علوم، تحقیقات و فناوری

برای اخذ رای اعتماد از مجلس شورای اسلامی

آبان ماه

۱۳۹۳

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
۲	پیشگفتار
۳	مقدمه
۴	<u>بفش اول - پیشم انداز موفقیت، رویکردها و اصول حاکم بر برنامه‌ها</u>
۴	۱. چشم انداز موفقیت وزارت در پایان دوره دولت یازدهم
۵	۲. رویکردها و اصول حاکم بر برنامه‌های وزارت
۵	<u>بفش دوم - محورهای اصلی برنامه طی سالهای ۹۶-۱۳۹۳</u>
۵	۱. ارتقای کیفیت آموزش عالی و اعتبار علمی رشته‌ها ومدارک دانشگاهی
۶	۲. حمایت از فرایند تبدیل علم به فناوریهای مفید مورد نیاز و تجاری سازی آنها در خدمت اقتصاد دانش بنیان امروز
۷	۳. حرکت به سوی الگوی اسلامی - ایرانی دانشگاه و توسعه پایدار علم و فناوری
۹	۴. تعامل فعال با محیط منطقه‌ای و بین‌المللی (دیپلماسی علمی و فرهنگی)
۱۰	۵. تامین منابع مالی آموزش عالی و تحقیقات
۱۰	۶. اصلاحات ساختاری در سطح دانشگاه، وزارت و فراوزارتی
۱۰	۶/۱. نهادینه کردن استقلال عملیاتی دانشگاه، در برابر پاسخگویی و التزام اجتماعی
۱۰	۶/۲. تعدیل روند تمرکزگرایی و تصدی گری وزارت و تبدیل نقش آن به ظرفیت سازی، حمایتی و ارزیابی
۱۱	۶/۳. انسجام بخشی به فرایندها و نهادهای سیاست گذاری علم و فناوری
<u>پیوستها</u>	
۱۲	پیوست ۱ : پیشینه علمی و مدیریتی وزیر پیشنهادی در ۲۰ سال گذشته
۱۴	پیوست ۲ : آمار راهبردها و احکام قوانین و سندهای بالادستی علم و فناوری

پیشگفتار

در تهیه و تنظیم این گزارش، مستندات زیر مورد توجه و استفاده قرار گرفته است:

- (۱) بیانات و رهنمودهای مقام معظم رهبری در زمینه توسعه علم و فناوری
- (۲) سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی
- (۳) سیاستهای کلی علم و فناوری
- (۴) اسناد بالادستی موجود در زمینه علوم، تحقیقات و فناوری، شامل:
 - سند چشم انداز ۱۴۰۴ ایران، مجمع تشخیص مصلحت نظام، ۱۳۸۴
 - سیاستهای کلی نظام برای رشد و توسعه علمی و تحقیقاتی کشور... مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۳۸۳/۱۲/۱۵
 - سند نقشه جامع علمی کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰/۲/۲۴
 - سند دانشگاه اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۹۲/۴/۲۵
- (۵) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی، شامل:
 - قانون تشکیل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، مصوب، ۱۳۸۳
 - قانون برنامه چهارم توسعه، فصل چهارم (توسعه مبتنی بر دانایی)، ۸۸-۱۳۸۴
 - قانون برنامه پنجم توسعه، فصل دوم (علم و فناوری)، ۹۴-۱۳۹۰

(۱) نقش راهبردی توسعه علوم، تحقیقات و فناوری در توسعه پایدار و حفظ و ارتقای موقعیت علمی و اقتدار کشور در منطقه و در سطح بین المللی امروزه شناخته شده است و مهمترین عامل در تحقق اهداف سند چشم انداز ۱۴۰۴ ایران اسلامی محسوب می شود. دست آوردهای این بخش، در رشد و شکوفایی علمی، گسترش مرزهای دانش و خط شکنی و نفوذ به حوزههای انحصاری فناوریهای پیشرفته، همواره در سالهای اخیر مورد مباحثات مسوولان عالی رتبه کشور، و عنایت خاص مقام معظم رهبری، بوده است. در این میان نظام آموزش عالی، به دلیل سرو کار داشتن با تربیت دانشمندان، متفکران و مدیران آینده و شکل دادن به سرمایه انسانی کشور، در توسعه و تعالی علمی و فرهنگی همه جانبه و احیای هویت تمدنی ایران اسلامی، نقش پیشران و موتور محرکه را بر عهده دارد.

(۲) با توجه به نکات یاد شده، نقش کانونی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف)، در راهبری نظام آموزش عالی و تحقیقات، برجسته می شود و حساسیتهای موجود نسبت به آن قابل درک است. سیاستها و برنامههای وزارت نیز به همین دلیل اهمیت می یابد. بر این اساس برنامه حاضر با هدف ارائه دیدگاهها و اقدامات اینجانب، در صورت کسب رای اعتماد از مجلس محترم شورای اسلامی، با رویکردی آینده نگر و رو به جلو تهیه شده است، با این تأکید که بر سرعت توسعه علمی کشور بیفزاید.

(۳) علاوه بر قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی^۱، این بخش از شش سند بالادستی غنی و بسیار ارزشمند (سند چشم انداز، سیاستهای کلی نظام، نقشه جامع علمی کشور، دانشگاه اسلامی، سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی و سیاستهای کلی علم و فناوری) برخوردار است، که در واقع راهنمای کلی برنامههای وزارت برای دولت فعلی و دولتهای بعدی است.

(۴) چالش بزرگ استفاده از این اسناد بالادستی در تهیه برنامههای وزارت، حجم زیاد و تنوع راهبردها و اقدامهای در نظر گرفته شده برای پیاده سازی و تحقق آنها است. توضیح اینکه در قانون برنامه پنجم و دیگر اسناد بالا دستی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی انقلاب فرهنگی در مجموع بالغ بر ۲۰۰ راهبرد و ۷۰۰ اقدام پیش بینی شده است، که بالطبع هم پوشی بین آنها نیز دور از انتظار نمی تواند باشد. بنابراین تدوین و اجرای برنامه بر مبنای این اسناد، مستلزم اولویت بندی، راهبردها و اقدامات مذکور، از طریق یک فرایند علمی است، که تلاش خواهد شد در این سه ساله باقیمانده از دوره وزارت سازماندهی و اجرا شود.

^۱ قانون تشکیل وزارت و شورای عالی عتف؛ قانون برنامه چهارم توسعه (فصل ۴: توسعه مبتنی بر دانایی)؛ و قانون برنامه پنجم توسعه (فصل ۲:

علم و فناوری).

بخش اول - چشم انداز موفقیت، رویکردها و اصول ماکم بر برنامه‌ها

۱ چشم انداز موفقیت وزارت در پایان دوره دولت یازدهم

هدف کلی برنامه یا به بیان دیگر چشم انداز موفقیت برنامه پیشنهادی در پایان دوره دولت یازدهم را می‌توان در سه بخش خلاصه کرد:

۱/۱ ارتقای چشمگیر شاخصهای رشد علمی و توسعه فناوری کشور، برای نزدیک شدن به هدف سند چشم انداز ۱۴۰۴ :

دستیابی به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، ...

سند نقشه جامع علمی کشور (زیرفصل ۲-۲، بند ۱)

دستیابی به جایگاه اول علم و فناوری در جهان اسلام و احراز جایگاه برجسته علمی و الهام بخش در جهان

و سیاستهای کلی علم و فناوری (بند ۱)

جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان

۱/۲ دستیابی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به سطحی از توانمندی که بتوانند:

- کیفیت و عملکردی در تراز منطقه ای و جهانی (۵۰۰ دانشگاه برتر دنیا) داشته باشند،
- از استقلال عملیاتی و پویایی لازم (با حداقل تاثیرپذیری از تحولات سیاسی و منابع دولتی) برخوردار باشند.
- به التزام اجتماعی خود، در توسعه سرمایه انسانی دانشمند و فرهیخته^۲؛ اعتلای دانش و فرهنگ جامعه؛ تولید علم؛ و ایفای نقش موثر در فرایند تبدیل علم به فناوریهای نوین و تجاری سازی آنها در خدمت اقتصاد مبتنی بر دانش، عمل کنند.

چشم انداز علم و فناوری ج.ا.ایران در افق ۱۴۰۴ (نقشه جامع علمی کشور، فصل ۲، بند ۱-۲) :

- برخوردار از انسانهای صالح، فرهیخته، سالم و تربیت شده در مکتب اسلام و انقلاب و با دانشمندانی در تراز برترینهای جهان
- توانا در تولید علم و فناوری و نوآوری و بکارگیری دستاوردهای آن
- پیشتاز در مرزهای دانش و فناوری با مرجعیت علمی درجهان

۲. " کارخانه انسان سازی "، به تعبیر امام راحل .

۱/۳ برقراری و نهادینه شدن یک فرآیند علمی و منسجم سیاستگذاری علوم، تحقیقات و فناوری در سطح ملی، در چهارچوب "تقسیم کار ملی در نظام علم و فناوری" (فصل ۵-۱ نقشه جامع علمی کشور).

۲ رویکردها و اصول حاکم بر برنامه‌ها

تنظیم و اجرای این برنامه‌ها، بر رویکردها و اصول زیر مبتنی است:

۲/۱ اولویت‌بندی راهبردها و اقدامهای مندرج در اسناد بالادستی عتف (سند چشم انداز ۱۴۰۴، سیاستهای کلی نظام در بخش علم و تحقیقات، نقشه جامع علمی کشور، دانشگاه اسلامی، سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی و سیاستهای کلی علم و فناوری) و تلاش برای پیاده‌سازی راهبردهای اولویت‌دار در سه سال باقیمانده از دولت یازدهم؛

۲/۲ حفظ استقلال عملیاتی دانشگاهها و مراکز علمی و تحقیقاتی، همراه با پاسخگویی و التزام اجتماعی^۳؛

۲/۳ کاهش نقش تصدی‌گری وزارت و کوچک‌سازی آن؛

۲/۴ حفظ کیفیت آموزش عالی و اعتبار علمی رشته‌ها و مدارک؛

۲/۵ توسعه و رشد علم در دانشگاهها، در یک فضای آزاداندیشی و نشاط علمی؛

۲/۶ تعامل فعال و اثربخش علمی و فرهنگی با محیط منطقه ای و بین‌المللی؛

۲/۷ اولویت اصلاح فرایندها و رفتارهای مدیریتی، به جای تغییرات گسترده مدیران؛

۲/۸ تعلیم و تربیت مبتنی بر ایمان، برخورداری از مکارم اخلاقی و عاملیت به احکام اسلامی؛

۲/۹ حفظ موازین اسلامی و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی در استفاده از علم و فناوری؛

۲/۱۰ تحول در برنامه‌های درسی دانشگاهی با رویکرد تربیت نیروهای کارآفرین؛

بخش دوم – محورهای اصلی برنامه طی سالهای ۹۶-۱۳۹۳

برنامه‌های اصلی وزارت در دوره دولت سه ساله به شرح زیر است :

۱ ارتقای کیفیت آموزش عالی و اعتبار علمی رشته‌ها و مدارک دانشگاهی

۱/۱ بازنگری و اصلاح فرآیند گسترش کمی آموزش عالی و ضابطه‌مند کردن توسعه رشته‌ها و مؤسسات آموزش عالی براساس استانداردهای کیفی متداول در آموزش عالی.

^۳ . آزادی علمی و استقلال عملیاتی دانشگاه، که امروزه از اصول بنیادی آموزش عالی محسوب می‌شود، قرن‌ها مبنای فعالیت حوزه‌های علمیه شیعی و عامل اصل بالذکی آنها بوده است. در برابر این اختیارات، دانشگاهها باید به اصول پاسخگویی (Accountability)، التزام اجتماعی (Relevance) و حفظ کیفیت پایبند باشند.

۱/۲ بازنگری در ضوابط و استانداردهای توسعه رشته‌ها و مؤسسات آموزش عالی، در چهارچوب طرح آمایش آموزش عالی .

۱/۳ حمایت از دانشگاه‌های پیشتاز در گسترش مرزهای دانش و فناوری و کسب مرجعیت علمی در منطقه و جهان، و تبدیل شدن به الگوی کیفی برای مؤسسات آموزش عالی نوپا، با هدف ارتقاء جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام (سیاست‌های کلی علم و فناوری، بند ۲-۱).

۱/۴ حمایت موثر از حفظ و ارتقای کیفیت تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها، با توجه به توسعه کمی آنها.

۱/۵ افزایش قانونمند و برنامه‌ریزی شده نقش و مشارکت بخش غیردولتی در حوزه علم و فناوری.

۱/۶ تشویق و حمایت از فرایند خود ارزیابی علمی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی .

۱/۷ تشویق و حمایت از انجمن‌های علمی، در ارزیابی مستقل کیفیت و اعتباربخشی آموزش عالی،

۱/۸ حمایت از ارتقای کیفیت و اعتبار بین المللی مجلات علمی کشور و ارتقاء جایگاه مرکز ISC و تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های محققان، نخبگان علمی و نوآوران سایر کشورها بویژه جهان اسلام (سیاست‌های کلی علم و فناوری، بند ۴-۶)

۱/۹ بررسی و ریشه‌یابی عوامل منجر به رواج فرهنگ مدرک‌گرایی در جامعه و اتخاذ سیاست‌های مناسب برای تعدیل آن، با هدف ارتقاء کیفیت آموزش عالی و هدف جلوگیری از شیوع تقلب علمی.

۲ حمایت از فرایند تبدیل علم به فناوریهای مفید مورد نیاز و تجاری سازی آنها در خدمت اقتصاد دانش بنیان امروز

۲/۱ تلاش برای پیاده‌سازی راهبرد "جهت دادن چرخه علم و فناوری و نوآوری، به ایفای نقش موثر در اقتصاد" (نقشه جامع علمی کشور، فصل ۴، بند ۴-۲، راهبرد کلان ۳) و تحقق هدف کلان "افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش و فناوری داخلی به بیش از ۵۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور" (زیر فصل ۲-۲، بند ۵، اهداف کلان نظام علم و فناوری) از طریق گسترش همکاری و تعامل فعال سازنده و الهام بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه ای و جهانی بویژه جهان اسلام همراه با تحکیم استقلال کشور (سیاست‌های علم و فناوری بند ۶)

۲/۲ تسهیل و حمایت از توسعه شرکتهای دانش بنیان، به ویژه شرکتهای دانش بنیان دانشگاهی با مشارکت هیأت علمی و بخش خصوصی،

۲/۳ "تسهیل مراحل راه اندازی و فعالیتهای شرکتهای دانش بنیان اعم از اخذ پروانه و مجوز، امور واردات و صادرات، بیمه و رفع موانع استقرار آنها در شهرها" (نقشه جامع علمی کشور، فصل ۴، بند ۴-۲، راهبرد کلان ۳، اقدام ۷).

۲/۴ افزایش اثربخشی پارکهای علم و فناوری کشور، به نحوی که استقرار و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دانش بنیان در آنها جاذبه حداکثری داشته باشد .

۲/۵ توسعه پژوهشگاهها و مراکز تحقیقاتی کاربردی در شهرستانها، متناسب با نیازهای واقعی آنها .

۲/۶ ارتقای نقش دانشگاهها در چرخه تولید و تبدیل علم و فناوری (از ایده تا بازار)، از جمله :

- گسترش مراکز رشد فناوری در دانشگاهها، به نحوی که در هر دانشگاه بزرگ و متوسط یک مرکز رشد و کار آفرینی وجود داشته باشد .
- آشنا کردن استادان دانشگاهها با روشهای کاربردی کردن و تجاری سازی نتایج علمی و پژوهشی .
- افزودن درسهای مرتبط با تجاری سازی علم و فناوری و کارآفرینی، به درسهای اختیاری رشته‌های دانشگاهی .

۳ حرکت به سوی الگوی اسلامی - ایرانی دانشگاه و توسعه پایدار علم و فناوری

برنامه‌های وزارت برای حرکت در جهت تحقق نقش و رسالت‌های مختلفی که در سند دانشگاه اسلامی برای آموزش عالی کشور ترسیم شده است، به شرح زیر است :

(سند دانشگاه اسلامی، فصل اول، ماموریت) :

...آموزش عالی کشور بایستی، مبدا تحولات علم و فرهنگ باشد . احیای هویت تمدنی اسلامی و پیشرفت جمهوری اسلامی مستلزم رشد متوازن و همه جانبه ابعاد علمی، فرهنگی، سیاسی واجتماعی کشور است که در مسیر تعالی آن آموزش عالی کشور نقش پیشران و موتور محرکه را بر عهده خواهد داشت .

آموزش عالی کشور رسالت‌های مختلفی در ابعاد فرهنگی - تربیتی، آموزشی، پژوهش و فناوری و مدیریتی بر عهده دارد که بایستی آنها را به صورت نظام وارده لحاظ نمود که مهمترین آنها عبارتند از :

- تربیت متخصصین متعهد، خلاق، متخلق، ماهر، و کار آفرین .
- تولید، انتقال واتشار علم و فناوری در خدمت نیازهای جامعه اسلامی
- ساختاری کار آمد و اثر بخش با تعامل سازنده و اثر گذار در سطوح ملی، منطقه ای و فراملی

۳/۱ اولویت بندی راهبردها و اقدامهای پیش بینی شده در سند دانشگاه اسلامی (فصلهای ۵ الی ۸)،

برای اجرا از طریق یک فریاند علمی و رایزنی با صاحبانظران دانشگاهی و حوزوی.

۳/۲ مشارکت دادن دانشگاهها در تعریف و اصول و معیارهای الگوی اسلامی - ایرانی دانشگاه، شامل:

احیای تاریخ علمی و فرهنگی مسلمانان و ایران و الگوسازی از مفاخر و چهره های موفق عرصه علم و فناوری (بند

۴-۵ سیاستهای کلی علم و فناوری)

" تبیین و ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی با رویکرد تمدن سازی نوین اسلامی " (راهبرد ۱۷ فصل ۵ سند دانشگاه اسلامی)

اصول و مبانی تعریف شده در فصلهای ۳-۱ سند دانشگاه اسلامی

۳/۳ برقراری ارتباط مستمر (همایشهای ادواری، کانونهای نظریه پردازی ...) بین صاحبانظران حوزه و دانشگاه برای پژوهش و تعریف روزآمد اصول و معیارهای الگوی اسلامی- ایرانی دانشگاه (بند ۹ اصول و مبانی، فصل ۲ سند دانشگاه اسلامی : " وحدت در هدف و تعامل و همکاری همه جانبه علمی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و هنری حوزه و دانشگاه ") ؛ و اتخاذ رویکرد مناسب نسبت به علوم انسانی، در یک فرایند مشارکتی .

۳/۴ تلاش جدی برای عملیاتی کردن رهنمودهای مقام معظم رهبری و اصول ارزشی مندرج در نقشه جامع علمی کشور و سند دانشگاه اسلامی، در برقراری فضای آزاداندیشی و خردورزی در دانشگاهها از طریق بازنگری در قوانین و مقررات موجود و یا تدوین مقررات جدید :

- " آزاد اندیشی و تبادل آراء و تضارب افکار..." (نقشه جامع علمی، بند ۵، زیرفصل ۱-۱، ارزشهای بنیادین)
- " تعمیق خردورزی و عقلانیت و تقویت روحیه آزاد اندیشی و خلاقیت در دانشگاهها " (سند دانشگاه اسلامی فصل ۴، بند ۴، اهداف کلان)
- " تقویت منطق خردورزی و روحیه آزاد اندیشی و بازنگری در فضای عمومی و علمی دانشگاه " (سند دانشگاه اسلامی، راهبرد ۷ فصل ۵)
- " تامین زیر ساختهای حقوقی لازم جهت توسعه آزاداندیشی و بازنگری در قوانین موجود با هدف حمایت از روحیه خرد گرایی و آزاد اندیشی و پرسشگری " (سند دانشگاه اسلامی، فصل ۵، راهبرد ۷، اقدام ۷-۱)
- تشکیل کرسیهای نظریه پردازی و تقویت فرهنگ کسب و کار دانش بنیان و تبادل آرا و تضارب افکار و آزاداندیشی علمی (سیاستهای کلی علم و فناوری، بند ب ۴)

۳/۵ رفع موانع فضای آزاداندیشی و نشاط علمی و اجتناب از ایجاد فضای امنیتی در دانشگاه، از جمله:

- تعامل با تشکلهای دانشجویی و قانونمند کردن فعالیت آنها، با حفظ محوریت فعالیت علمی در دانشگاه و احترام به قداست علم و فضای آموزش عالی (" توجه به قداست علم و فضای آموزش عالی و تلقی عبادت از تعلیم و تعلم و تکریم عالم و متعلم ") (سند دانشگاه اسلامی، فصل ۲، بند ۳ اصول و مبانی).

این برای یک دانشگاه افتخار نیست که مسائل اساسی آن تحت الشعاع مسائل کوچک و کم اهمیت و احیاناً تحت تأثیر جریانهای سیاسی واقع شود. فضای دانشگاه باید یک فضای باشد که در آنجا علم و عالم بتواند زیست مناسب خودش را داشته باشد. (بیانات مقام معظم رهبری در ملاقات با دانشگاهیان، ۱۵ مرداد ۱۳۹۲)

- محدود کردن دخالت نهادهای بیرونی، در جهت برقراری و حفظ سلامت فضای آزاد اندیشی و پرسشگری در دانشگاه (" برنامه ریزی و تدوین ضوابط و مقررات جامع جهت ممانعت از مداخلات برون دانشگاهی در مقوله آزاد اندیشی، خردورزی و پرسشگری ") (سند دانشگاه اسلامی، فصل ۵، راهبرد ۷، اقدام ۷-۲)

▪ اجتناب از برخوردهای انضباطی با رویکرد سیاسی و امنیتی، و پذیرش و تحمل روحیه نقد و پرسشگری دانشجوی و اعتماد به درست کار و درست اندیش بودن قاطبه دانشجویان و هیأت علمی، بر اساس اصل برائت اسلامی؛

۳/۶ احترام به کرامت هیأت علمی و اجتناب از برخوردهای دور از شان با آنان در فرایندهای گزینش و امتیاز دهی فرهنگی، بر اساس ارزشهای بنیادین نقشه جامع علمی کشور (" توجه به اصل عقلانیت، تکریم علم و عالم، ارزشمندی ذاتی علم، ..."، فصل ۱، بند ۶)، و از طریق بازنگری در آیین نامه‌ها و دستورالعملهای مربوط با هدف ارتقاء منزلت استادان، محققان و دانش‌پژوهان (برگرفته از سیاستهای کلی علم و فناوری، بند ۴-۴)

۳/۷ بهبود معیشت اعضای هیأت علمی، در جهت ایجاد فراغ بال برای تمرکز فعالیتها به آموزش و پژوهش کیفی و افزایش بهره‌وری و اثر بخشی آنان در تحقق ماموریتهای دانشگاهها و پژوهشگاهها (سیاستهای کلی علم و فناوری بند ۴-۴)

۳/۸ تامین امکانات رفاهی مناسب برای دانشجویان (اسکان، تغذیه، بهداشت، ...) در جهت احترام به کرامت انسانی دانشجوی، امید بخشی و شکوفایی استعدادها، بویژه در تحصیلات تکمیلی.

۴ تعامل فعال با محیط منطقه ای و بین المللی (دیپلماسی علمی و فرهنگی)

۴/۱ حمایت از " تعامل اثر بخش علمی و فرهنگی، دانشگاههای کشور با دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دیگر کشورها به ویژه در جهان اسلام" (سند دانشگاه اسلامی، فصل ۵، راهبرد ۱۲) و " تعامل فعال و اثر گذار در حوزه علم و فناوری با کشورهای دیگر، به ویژه کشورهای منطقه و جهان اسلام" (نقشه جامع علمی کشور، زیر فصل ۴-۲، راهبرد کلان ۹).

۴/۲ حمایت از تعامل دانشگاههای مرزی با دانشگاههای کشورهای همسایه.

۴/۳ اتخاذ الگوی مناسب جذب، توسعه و بهره‌گیری از دانش و فناوری جهانی، در جهت تحقق اهداف کلان نظام علم و فناوری کشور :

▪ " دستیابی به توسعه علوم و فناوریهای نوین و نافع، متناسب با اولویتها و نیازها و مزایای نسبی کشور، و انتشار و به کار گیری آنها در نهادهای مختلف آموزشی و صنعتی و خدماتی" (نقشه جامع علمی کشور زیر فصل ۲-۲، بند ۴)

▪ استفاده از ظرفیتهای علمی و فنی ایرانیان مقیم خارج و جذب متخصصان و محققان برجسته سایر کشورها بویژه جهان اسلام (سیاستهای کلی علم و فناوری، بند ۳-۶)

۵ تامین منابع مالی آموزش عالی و تحقیقات

- ۵/۱ تلاش برای یافتن راهکارهای مناسب و قانونمند تامین منابع مالی آموزش عالی و تحقیقات، در جهت اجتناب از روی آوردن دانشگاهها به شیوه‌های نامطلوب برای درآمدزایی و تامین منابع مالی و تحت الشعاع قرار گرفتن فعالیتهای آکادمیک و کیفیت و اعتبار علمی دانشگاه.
- ۵/۲ تلاش برای بالابردن سهم آموزش عالی در بودجه عمومی دولت، حداقل به میزان یک درصد (از حدود ۱/۵ درصد فعلی به حداقل ۲/۵ درصد).
- ۵/۳ تلاش برای بالابردن تدریجی سهم تحقیقات در تولید ناخالص ملی، از کمتر از ۱ درصد فعلی، به حداقل ۲ درصد و متعاقباً به ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با توجه به بند ۲-۸ سیاستهای کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری.
- ۵/۴ حمایت از جذب دانشجو از کشورهای همسایه و منطقه با حفظ کیفیت دانشگاه.
- ۵/۵ تدوین و پیشنهاد لایحه قانونی به، مجلس شورای اسلامی برای تصویب قانون نحوه اعمال، برای اصل سی ام قانون اساسی در زمینه آموزش عالی رایگان تا سرحد خودکفایی، به منظور تامین بخشی از منابع مالی دانشگاهها از محل شهریه و اعطای وام و تسهیلات به دانشجویان با توان مالی محدود.

اصلاحات ساختاری در سطح دانشگاه، وزارت و فراوزارتی

برنامه‌های وزارت برای پیاده سازی راهبرد "اصلاح ساختارها و نهادهای علم و فناوری و انسجام بخشیدن به آنها و هماهنگ سازی نظام تعلیم و تربیت در مراحل سیاستگذاری و برنامه ریزی" (نقشه جامع علمی کشور، فصل ۴، بند ۲-۴، راهبرد کلان ۱) به شرح زیر است :

- ۶/۱ نهادینه کردن استقلال عملیاتی دانشگاه در برابر پاسخگویی و التزام اجتماعی
- بهره گیری از تمامی ظرفیتهای قانونی بند (ب) ماده ۲۰ برنامه پنجم، تهیه و تصویب آیین نامه‌های جدید مورد نیاز، در جهت تعریف دقیق و شفاف سازی جایگاه و اختیارات هیات‌های امناء، از جمله:
 - شایسته سالاری و مشارکت دادن اعضای هیأت علمی در فرایند انتخاب مدیران دانشگاه.
 - افزایش اختیارات دانشگاهها در استخدام و ارتقای هیأت علمی و کارکنان.
 - بازنگری آیین نامه مالی معاملاتی، در جهت تسهیل گردش کار امور مالی معاملاتی دانشگاه
- ۶/۲ تعدیل روند تمرکز گرایی و تصدی گری وزارت و تبدیل نقش آن به سیاستگذاری، ظرفیت سازی، حمایتی و ارزیابی .
- اصلاح برخی سیاستهای تمرکز گرایانه، به منظور جلوگیری از آسیبهای جدی به بنیانها و عوامل موفقیت آموزش عالی در درازمدت، از جمله :

▪ ارزیابی تجربه برگزاری آزمونهای تخصصی و پذیرش متمرکز دانشجو در دوره‌های کارشناسی ارشد و بویژه دکتری توسط سازمان سنجش، و تجدید نظر در نحوه پذیرش دانشجو در تحصیلات تکمیلی با مشارکت دانشگاهها، با توجه بند ۲-۲ سیاستهای کلی علم و فناوری مبنی بر اصلاح نظام پذیرش دانشجو و توجه ویژه به استقلال و علاقه مندی دانشجویان در انتخاب رشته تحصیلی و افزایش ورود دانشجویان به دوره های تحصیلات تکمیلی

▪ ارزیابی نقش فعلی سازمان سنجش آموزش کشور و ظرفیت آن برای اجرای ماموریت‌های جدید:
- برگزاری آزمونهای عمومی (مانند GRE متداول در بسیار از کشورها)، به جای آزمونهای متمرکز تخصصی و دخالت در پذیرش دانشجو، بویژه در تحصیلات تکمیلی؛
- ایفای نقش در ارزیابی کیفیت و اعتبار بخشی آموزش عالی، به روشهای علمی (با توجه به قانون جدید پذیرش دانشجو)

۶/۳ انسجام بخشی به فرایندها و نهادهای سیاست گذاری علم و فناوری

- تعامل با شورای عالی انقلاب فرهنگی، در جهت هماهنگی و انسجام بخشی به مراکز متعدد تصمیم گیری و سیاستگذاری در سطح فرا وزارتی (کمیسیونهای شورای عالی، ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور، شورای عتف؛ معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ...).
- هماهنگی بین شورای عتف و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، به ویژه در تصویب طرحهای ملی.
- همکاری وزارت با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، در جهت تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی دانشگاهها؛ انتقال دانش فنی به صنعت؛ و توسعه شرکتهای دانش بنیان دانشگاهی

پیوست ۱

پیشینه علمی و مدیریتی

- ❖ دانش آموخته دوره دکتری از دانشگاه امپریال کالج انگلستان در رشته مهندسی زلزله
- ❖ دانشیار دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی
- ❖ مهندس محاسب و مسئول بخش سازه دفتر فنی سپاه پاسداران از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۴
- ❖ مدیرکل طرح‌های عمرانی وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۸
- ❖ معاون امور جنگ وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۶ تا ۱۳۶۸
- ❖ همکاری با قرارگاه خاتم الانبیا در امور مهندسی رزمی جنگ
- ❖ مسئول ستاد پشتیبانی جنگ دانشگاهها از سال ۱۳۶۶ تا ۱۳۶۸
- ❖ مسئول برقراری ارتباط اعضای هیات علمی با مسئولین دفاع مقدس برای حل مسائل پژوهشی جنگ
- ❖ مسئول اعزام دانشجویان طرح ۶ ماهه برای حضور در جبهه ها و بکارگیری آنها در حوزه های تخصصی جنگ با هماهنگی فرماندهان لشگرها و قرارگاهها
- ❖ برگزار کننده دوره های "دانشگاه در جبهه" برای جبران عقب افتادگی آموزشی دانشجویانی که در جبهه حضور داشتند.
- ❖ معاون امور عمرانی و دفاعی وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲
- ❖ معاون اداری و پشتیبانی وزارت فرهنگ و آموزش عالی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰
- ❖ معاون طرح و توسعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و قائم مقام وزیر از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۲
- ❖ عضو شورای گسترش آموزش عالی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۲
- ❖ عضو شورای اسلامی شدن دانشگاهها در وزارت علوم، تحقیقات و ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۲
- ❖ عضو شورای تدوین برنامه پنج ساله چهارم علم و فناوری آموزش عالی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ❖ عضو شورای برنامه ریزی سازمان سنجش آموزش کشور از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۲
- ❖ عضو هیأت امنای دانشگاه‌های خواجه نصیرالدین طوسی و تربیت مدرس
- ❖ رئیس کمیسیون هیأت امنای دانشگاه‌های تربیت مدرس، هنر تهران، صنعتی اصفهان، اصفهان، هنر اصفهان، شهید چمران اهواز
- ❖ سرپرست دانشگاه ایلام همزمان با مسئولیت در وزارت به منظور ارتقای جایگاه دانشگاه بعد از جنگ
- ❖ تدریس در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری، انجام پروژه‌های مختلف، بیش از ۴۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری، چاپ بیش از ۵۰ مقاله علمی پژوهشی در مجلات داخلی و خارجی و کنفرانس‌های بین‌المللی
- ❖ مسئول پروژه ارزیابی سیستم آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی

- ❖ مسئول پروژه تدوین شاخص‌های آموزشی پژوهشی برای ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی
- ❖ مسئول پروژه ارائه مدل و سیستم آموزش ارتقای کارکنان در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی
- ❖ مسئول پروژه پیاده‌سازی مدیریت استراتژیک در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ❖ مسئول پروژه مهندسی مجدد فرایندهای جذب؛ استخدام و ارتقای اعضای هیات علمی
- ❖ تدوین برنامه استراتژیک آموزشی
- ❖ تدوین سیستم جامع ارزیابی آموزشی و پیاده‌سازی آن
- ❖ تدوین شاخص‌های ارزیابی سیستم آموزشی و مدیریتی و پیاده‌سازی آن
- ❖ مسئول پروژه تدوین سیستم نظرسنجی از عملکرد مدیران
- ❖ همکاری با مؤسسه پژوهشی علوم شناختی به منظور اجرا و پیاده‌سازی سیستم آموزشی مبتنی بر فلسفه شناختی آموزشی
- ❖ مطالعات سیستم‌های مختلف آموزشی در اروپا، کانادا و آسیای شرقی
- ❖ مطالعه بر روی سیستم آموزشی مهارتی و بازدید از مراکز آنها در سایر کشورها
- ❖ مسئول پروژه تدوین محتوای آموزشی مبتنی بر آموزش شناختی

پیوست ۲

آمار راهبردها و احکام قوانین و سندهای بالادستی علم و فناوری

ردیف	قانون / سند مرجع تصویب	تاریخ تصویب	تعداد فصلها	مبانی نظری / چشم انداز / اهداف کلان	تعداد راهبردها	تعداد اقدامها (احکام برنامه)
۱	قانون اهداف و وظایف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹	-	اهداف : ۶	۱۳ ماده	۳۸ ماموریتها و اختیارات
۲	قانون برنامه چهارم توسعه، فصل ۴: توسعه مبتنی بر دانایی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳	۱	-	۱۵ ماده	۷۳
۳	قانون برنامه پنجم توسعه، فصل ۲: علم و فناوری مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۴	۱	-	۲۳ ماده	۸۷
۴	سند سیاستهای کلی نظام مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۸۳/۱۲/۱۵	۱	-	۸	۱۹
۵	سند چشم انداز ۱۴۰۴ ایران مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۸۴	۱	-	۱	۲
۶	سند نقشه جامع علمی کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۰/۲/۲۴	۵	مبانی نظری : ۱۰ چشم انداز : ۳ اهداف کلان/بخشی : ۱۷ اولویتهای عتف: الف- ج	۷۳	۲۲۴
۷	سند دانشگاه اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۲/۴/۲۵	۹	اصول و مبانی : ۱۴ چشم انداز : ۴ اهداف کلان : ۱۲	۵۶	۳۵۲
۸	سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری	۱۳۹۲/۱۱/۲۹				۲۴
۹	سیاستهای کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری	۱۳۹۳/۶/۲۹			۶	۳۳